

30 din., četiri leta 16 din. Izven Jugoslavije 30 din., leto 120 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije.

Telefon Interurban št. 113.

Ljubljana.

TRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštšina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban št. 113.

146. števil.

Maribor, dne 21. decembra 1923.

Letnik XV.

Vprašanje konkordata.

Konkordat med Rimsko stolico in najvišjo zakonodavno avtoriteto države ni edina oblika sožitja cerkve in države. Razmerje med državo in cerkvijo se je zgodovinsko razvijalo in oblikovalo na razne načine.

Ko je krščanstvo stopilo med poganski svet, ni pri državni vlasti našlo priznanja, niti razumevanja, niti tolerance. Država, skozi in skozi prešinjena s poganjskim duhom, je krščanstvo smatrala kot svojega sovražnika ter ga preganjala z ognjem in mečem, hoteli jo pokončati. Zato je pomen prvih treh krščanskih stoletij, v katerih se je krščanstvo z zgolj duševnimi sredstvi borilo zoper nasilnost države, ki je bila opremljena s vsem orožjem, tudi v tem, da so vsekrajni dokaz za to, da tudi najsovražnejše razmerje države do cerkve poslednje ne more ugonobiti, niti popolnoma ovirati v njenem delovanju.

Pod cesarjem Konstantinom Velikim je katoliška cerkev z milanskim dekretom (leta 313) dobila svobodo, pod Teodozijem Velikim pa je leta 380 tudi na polju države bila proglašena kot privilegirana državna religija, koji so se prilagodili državni zakon. Iz te tesne zveze med cerkvijo in državo se je tekom časa v izhodno-rimski državi razvil cazaropapizem, ki je v zvezi z bizantinizmom grških škofov končno dovedel do razcepa grške cerkve od rimske.

Na zapadu je rimsko nemško cesarstvo in tudi Francija stremela za tem, da se ohrani harmonija med cerkvijo in državo. Vendar pa so kakor na Nemškem (cesarji in kralji iz dinastije Hohenstaufovcev), tako na Francoskem večkrat buknila na dan cazaropapistična stremeljenja. Po protestantski reformaciji so deželni knezi postali glavarji protestantske cerkve ter so se trudili, da so svojo duhovno oblast razširili tudi nad katoliškimi podaniki. Njihovemu zgledu so sledili tudi katoliški vladarji. Država se je razvila v policijsko organizacijo, ki je s svojimi ukazi absolutistično urejevala ne samo državno, marveč tudi cerkveno življenje. To vmešavanje državne vlasti v cerkvene zadeve je bilo ne samo skoro v vseh evropskih državah, marveč tudi v večini ameriških držav na dnevnem redu.

V 19. stoletju pa je od cerkvene strani prišla reakcija. Rimski papeži, zlasti Pij IX., so obsodili nauke o razširjenju državne oblasti na cerkveno področje. Katoliški laiki so stopili na branik za svobodo cerkve. Sklenili so se konkordati med Rimsko stolico in različnimi državami, odnosno stari konkordati so se obnovili.

Kar se tiče odnošajev, kakor so se v zadnji dobi razvili med cerkvijo in državo, obstoji trojna oblika: 1. ločitev države od cerkve z večjo ali manjšo svobodo cerkve (Zedinjene države severne Amerike, več drugih ameriških držav in držav, Belgija, Nizozemska, Italija, Francija itd.); 2. konkordatno razmerje (Španija, neposredno pred izbruhom svetovne vojne kraljevina Srbija, po vojni Estonska država...); 3. državna nadoblast nad cerkvijo, ki je od države zavarovana in v marsičem privilegirana (kakor v nekdanjem avstrijskem cesarstvu).

Kar se tiče naše države, v kateri prebivajo državljani, ki pripadajo raznim verskim organizacijam, ni mogoče, da bi se ena cerkev proglasila kot državna cerkev, ki bi v to svrhu od države dobila vse privilegije. Srbska pravoslavna cerkev bi morda iz zgodovinske kontinuitete v nekdanji Srbiji aspirirala na tako privilegirano mesto, toda moderno stališče paritetne države to popolnoma izključuje.

Srbski pravoslavni krogi to uvidevajo, ako izvzamemo nekatere fanatike, ki se zbirajo okoli srbsko-šovinističnega lista »Balkan« v Beogradu; ter pristopajo k mišljenju, da bo treba s posebnim zakonom regulirati razmerje pravoslavne cerkve do naše države.

Zakonska regulacija razmerja naše države do katoliške cerkve od strani same države bi mogla voditi do velikih sporov s katoliško cerkvijo. Sedanji vlastodržci pripadajo brez izjeme srbski pravoslavni veri in zato gledajo na cerkev iz vidika pravoslavja, ki korenini v bizantinskem cazaropapizmu. Katoliška cerkev pa ne more biti služabnica države, marveč je v svojem področju suverena in popolnoma neodvisna. To mora državna oblast respektirati, drugače neizogibno pride do konfliktov.

Najprikladnejše je torej, da se državna vlast obrne do najvišje cerkvene vlasti ter da se z njo dogovori o pravnem položaju, ki ga naj zavzame cerkev v državi, zlasti pa o tistih stvareh, ki so mešovite narave, ki torej spadajo pod kompetenco države in cerkve (na primer zakonske zadeve, šolstvo itd.). Tak dogovor je konkordat, ki ga je smatrati kot pogodbo, slično mednarodnim pogodbam.

Katoliki naše države, torej Hrvatje in Slovenci, pa tudi Nemci in Madžari, so vest, da namerava vlada kraljevine SHS skleniti konkordat z Rimsko stolico, sprejeti z odobravanjem. Nasprotovanje se je pojavilo večinoma le med socialno demokracijo, koje voditelji

menijo, da bednemu delavstvu najbolje služijo s tem, da ga hujskajo v borbo proti veri in cerkvi. Briga za zboljšanje materijelnega položaja delavstva je tej gospodi drugovrstna, celo postranska stvar, krošnjarjenje s svobodomiselnimi frazami in proticerkvenimi gesli jim je prva naloga in vršitev te naloge jim služi kot nekaka legitimacija, da pripadajo vesoljni mednarodni socialni demokraciji.

Iz ropotarnice socialne demokracije je tudi Juraj Demetrovič vzel razloge, s katerimi zadnji čas pobija v »Jugoslovanski Njivi« v Zagrebu vsak konkordat z Vatikanom. Juraj Demetrovič je sedaj pristaš demokratske stranke, kamor ga je odvedla želja po politični karijeri. Njegov račun ni bil pogrešen, ker je Svetozar Pribičević njegovo pripadništvo k demokratski stranki nagradil z mestom pokrajinskega namestnika v Zagrebu. Po svojem mišljenju je pa Juraj Demetrovič ostal to, kar je bil v svojih mladih letih, namreč socialni demokrat, in od tod izvira njegovo protivništvo proti konkordatu.

Med liberalno inteligenco pa se ne pojavlja tako protivništvo, vsaj ne v znatnem obsegu. Zagrebški »Obzor« je 13. decembra povodom brošure dr. Lujo Vojnoviča »Konkordat sa sv. Stolicom i naše nacionalno pitanje« objavil članek, v katerem uvodoma ugotavlja, da se je politika proti rimokatoliškemu kleru in cerkvi, ki se je na Hrvatskem začela pred petindvajsetimi leti ter se vodila z vsemi sredstvi in z vsemi načini antiklerikalne borbe v velikem svetu, dovršila s popolnim porazom liberalne inteligence. »Obzor« sam še vedno operira z liberalnimi frazami, kakor da je treba dobro razlikovati cerkev in vero, da je konkordat še edini ostanek cerkvene svetovne suverenosti, da cerkev pod plaščem ugrožene rimokatoliške vere urejuje odnose svojih vernikov na ta način, da se prikazuje kot suvereno nad dušami vsega katoliškega ljudstva na svetu. Dostavlja pa: »Vsekako je pravilno stališče, da je boljše i za državo i za katoličane, ako je odnos z rimsko kurijo urejen s konkordatom. Gotovo za našo državo, kjer ni edinstvene veroizpovedi.«

Med duhovi je torej pripravljen teren za konkordat. Na vladi pa je, da temu konkordatu pripravi pot.

Vlada je že izvršila nekatera pripravljajna dela. Pozvala je neko komisijo za pripravo konkordata, ki bi naj imela značaj strokovne komisije. Temu namenu pa ni odgovarjala sestava. Komisije namreč niso tvorili samo zastopniki cerkve in moške katoliškega mišljenja in strokovnega poznanja katoliških zadev. Vlada je bilo na tem, da je večina komisije sebe smatrala kot organ vlade za realizacijo vladinih načel. Zato so v tej komisiji tvorili večino osebe srbske pravoslavne vere v zvezi z liberalnimi hrvatskimi zastopniki demokratske stranke, odnosno vlade. Poleg zastopnikov katoliškega episkopata je bil v tej komisiji poslanec dr. Hohnjec kot zastopnik Jugoslovanskega kluba. Ti pa so tvorili manjšino.

V sestavi komisije je razlog za to, da ni prišlo do harmoničnih sklepov v točkah, ki so najvažnejše. Večina je vplivala na manjšino, da dovoli čim večje koncesije v prid države in njene vlasti in na škodo cerkve in njene neodvisnosti. Kompetenca katoliških zastopnikov je bila v tem, da v posrednih točkah dajo izraza katoliškemu principu, ne pa, da dajo koncesije, za katere je edino kompetentna najvišja cerkvena vlast. Tako so se v točkah, ki jih je smatrati za bistvene, katoliški zastopniki morali zadovoljiti z odvojenimi (ločenimi) mišljenji.

Na osnovi elaborata komisije je ministrstvo za vere izdelalo načrt za konkordatni predlog, ki se naj stavi Vatikanu. Določilo se je že tudi posredovalca za razgovore v Rimu, in sicer bivšega kanonika v Zadru dr. Čuka. V seji ministrskega sveta pa ta načrt še ni bil v razpravi. Ako se v krogu ministrov ne pojavi kak strokovnjak v cerkvenih zadevah ali pa kak bojevnik za svobodo kulture proti cerkvi in za čim večjo nadoblast države nad cerkvijo, je pričakovati, da bo vlada v najbližji bodočnosti storila sklepe ter sprejela načrt konkordatnega predloga Vatikanu. Poslednja beseda pa bo pri sv. Stolicy v Rimu. Ko bo ona govorila, bo stvar dovršena.

Politični položaj.

Pregrupacija laži. Demokratski listi, na čelu njim »Jutro« in »Slovenski Narod«, so zadnji čas kar mrgoleli »točnih« poročil o pogajanju Jugoslovanskega kluba z radikalno vlado. Vse natanko so znali povedati, in sicer ne samo to, kar je govoril dr. Korošec in drugi poslanci SLS, marveč kar naši poslanci mislijo v svojih glavah in želijo v brezdnosti svojega srca. In, kam drugam bi želeli, nego v vlado? In ker po liberalnem vzoru ne morejo nikamor drugam želeli, kakor k vladnim jaslom, zato so poročili liberalnih listov se že pogajali z radikali in osobito z njihovim poglavarjem

Pašičem o ministrskih stolčkih, kamor bi sedli nekateri voditelji. Za liberalca ni namreč mehkejšega fotelja, kakor ministrski stol. Neumen je tisti politik, ki dolgo sedi na trdem sedlu opozicije. In ker je ministrski stolček gotovo toliko vreden, da se za njega proda strankin program, zakaj poslanci SLS — po liberalnem izrazoslovju klerikaci — ne bi prodali avtonomije? — Vsaj so jo slovenski liberalci prodali že davno, in to neštivilnokrat. Torej se je dr. Korošec s Pasčem moral pogajati ter se mu ponujati, da ga sprejme v vlado, avtonomističen program pa bo med tem kakor prazno torbo obesil na vrata, ki peljejo v vlado. O srbskem Miklavžu (19. december) bo Nikola Pašić, ki ta dan slavi svojo krstno slavo, Jugoslovanskemu klubu prinesel če ne tri, vsaj dve jabolki kot simbol dveh ministrskih resorov. Pa je srbski Nikola prinesel gnila jabolka ter jih poklonil demokratom v znak njihove lažnjivosti in duševne gnilebe. Na dan srbskega sv. Nikole so demokratski listi morali priznati, kako grdo so lagali ves čas, ko so poročali, da SLS sili v vlado ter da hoče za to ceno prodati svoj avtonomističen program. Demokratski listi morajo priznati, da so se ob zvestobi Jugoslovanskega kluba do njegovega programa razbili razgovori, na katere so radikalski voditelji povabili voditelji Jugoslovanskega kluba. Pregrupirali se torej niso poslanci Jugoslovanskega kluba, marveč so se demokratski lažnjivci pregrupirali, Jugoslovanski klub je vedno držal in bo tudi nadalje držal opozicijsko fronto. S takimi poročili nameravajo demokratski listi pokriti ono pregrupacijo, ki se vrši v parlamentarni demokratski stranki, kjer se grupa Svetozarja Pribičevića vedno bolj umika pod zascito bele brade Nikole Pašića.

Režim in Hrvatska. Zadnji čas so po listih krožile vesti, da je režim pridobil na svojo stran del hrvatske inteligence ter da si zlasti poslanec dr. Drinković in pa glavni urednik »Obzora« dr. Dežman prizadevata izmiriti Hrvate z današnjim režimom. Trdilo se je, da sta ta dva v Beogradu imela že razna pogajanja z vodilnimi osebami radikalne stranke. Dr. Dežman izjavlja sedaj, da je vse to izmišljeno in da njegovi razgovori z različnimi politikami v Beogradu nimajo nobene zveze z načrti kake nove hrvatske politike.

Džemijet proti kuluku. Klub džemijetskih poslancev je sklenil zahtevati od vlade spremembo zakona o kuluku. Pripravil je nov protokol in če ga vlada ne sprejme in podpiše, je zagrozil, da je ne bo več podpiral. Svoj predlog bo Džemijet predložil na prvi skupščinski seji.

Uradniki še ne bodo nič dobili. Na torkovi vladni seji bi se moral najti način za izplačevanje obljubljenih predujmov za uradnike, pa je finančni minister izjavil, da svar še ni gotova, ker še niso zbrani potrebni podatki.

Proračun poštnega ministrstva. V razpravi o proračunu za ministrstvo za pošte je grajal poslanec Pušenjak stalno poslabšanje poštne prometa. Posebno se je zavzel za izboljšanje prometa v gornjegrajskem okraju, zahteval je ureditev vozne pošte in zvišanje prejemkov za spremljevalce pošte na vlakih. Zahteval je pojasnila radi tantijeme od 2 dinarjev od vsakega ocarinjenega poštnega paketa in protestiral proti tej obremenitvi. Omenja tudi pritožbe slovenskih gospodarskih krogov zaradi izročitve 30 milijonov dinarjev od strani ljubljanske poštne hranilnice na centralo v Beograd, ki je dala ta denar na razpolago beograjskim velebankam po 3 odstot. Govornik zahteva, da se ta denar vrne v Ljubljano in da na razpolago slovenskim gospodarskim krogom. Zahteva dalje oprostitev poštinih pristojbin za vse zadruge. Omenja, da se denarne pošiljke za vojake v Bosni in Makedoniji pogosto izgube in zahteva pojasnila in preiskavo. — Proračun je bil nato sprejet neizpremenjen.

Razmerje v demokratski stranki. Ob vsaki vladni krizi se opaža pri demokratskih zanimiva sprememba njihovega nastopanja. Kadar vlada uredi svoje račune z Džemijetom in Nemci in jim izplača predložene račune ter si na ta način zagotovo približno večino, takrat en del demokratov rohni in besni proti vladi. Nepoznavalec razmer bi mislil, da so ti demokratje v resnici varhi pravice in poštenosti v javni upravi. Čim pa se pokažejo na obzoru pravi znaki krize, ti demokratje zavzamejo povsem drugo taktiko. Na vse mogoče načine se poskušajo vrniti v vlado in o koristih take jugoslovanske in strogo centralistične vladne koalicije prepričavajo radikale na aranžiranih sestankih, v javnosti pa delajo razpoloženje štom svojih glasil. Taki ponovni nastopi demokratov škodujejo enotni akciji opozicije in do danes še vedno ni moglo priti do ustanovitve močnega opozicijskega bloka, ki bi bil bolj kot kedaj prej potreben, da se onemogoči nadaljevanje Pašičevega režima, ki se mu majoje tla in ki se poskuša rešiti na razne načine. Od demokratov je veliko odvisno, če se bo Pašić obdržal ali ne. Znatni korak k ozdravljenju teh nezdruživih razmer v demokratski stranki je bil storjen te dni. Svetozar Pribičević je namreč odložil svoje

mesto v glavnem odboru demokratske stranke, pred njim je storil to že dr. Krizman, sedaj bodo pa sledili še drugi ter se prej ali slej spojili z radikali, če bo Ljuba Davidović s srbskimi demokrati znal uveljaviti pošteno politično smer, o kateri je že mnogo govoril.

Po svetu.

Kritika jugoslovanskega oboroževalnega posojila v francoskem senatu. Francoski senat je izglasoval posojilo za oboroževanje Poljske in Jugoslavije in sicer dobi prva država 400, druga pa 300 milijonov frankov. Vladna večina je ta posojila sicer izglasovala, opozicija je to zelo ostro kritizirala. Senator de' Constant je izjavil, da bi navdušeno pozaravljaval tako posojilo, če bi se dajalo za gospodarsko obnovo teh dežel, ker se pa daje za orožje, je to žalostno in sramotno darilo za one, ki ga dajejo, za one ki ga prejema in pa za takozvani svetovni mir. Vojni minister je odgovarjal, da si Francija mora iskati prijatelje in da mora dajati to, kar si želi.

Ubežni grški kralj. Po nedeljskih volitvah v Grčiji je vlada kralju sporočila, da je bolje, če se odstrani iz dežele, dokler se ne reši vprašanje vladovine. Kralj je s soprogo v tork ponoči odpotoval iz Aten k svojemu tastu v Bukarešto. Iz volilnih izidov se še ne vidi pravo in odločno mnenje glede vladavine. Med Venizelisti, ki so bili izvoljeni, je tudi precej prikritih in celo odkritih monarhistov. Na vlado je pritiskala skupina oficirjev z zahtevo, da odpravi kralja iz sledečih razlogov: 1. Dinastija je zapletla Grčijo v svetovno vojno. 2. Ona je vzrok grške maloazijske katastrofe in 3. ona ni spoštovala srbsko-grškega dogovora. Iz tega je razvidno, da so grški odločni republikanci vneti zagovorniki sporazuma s Srbijo in radi tega je še posebno čudno, da se beograjska vlada toliko zavzema za grško dinastijo. O intervenciji naše vlade v prid grške dinastije pišejo zopet vsi listi sosednih držav, naš zunanji minister jo še pa vedno taji.

Epilog k Rašinovemu umoru. V Pragi se je začel proces proti sokrivcem atentata na finančnega ministra dr. Rašina. Obtoženih je 5 moških in 2 ženski. Iz ječe so privedli na proces tudi že obsojenega atentatorja Šoupala, ki prosi, naj ga rajši kaznujejo s smrtjo, kakor pa z ječo, v kateri silno trpi.

Poljska in Rusija. Poljski listi objavljajo besedilo not, ki sta bili izmenjani med varšavsko in moskovsko vlado v zadevi priznanja Zveze sovjetskih republik s strani Poljske. Poljska vlada jemlje na znanje stvo-ritev te zveze, ki se obvezuje, da bo izvršila pogodbe in dogovore med temi republikami in drugimi državami. V noti, s katero odgovarja Čičerin, se pravi, da zvezna vlada v smislu notifikacijskega akta in nadaljnjih izjav sprejema nalogo, ustvariti rigansko pogodbo in vse druge, doslej sklenjene dogovore in konvencije. Ne ozi-raje se na konzularno konvencijo, ki se še le sklene, priznava sovjetska vlada poljski vladi pravico, da ne- mudoma ustanovi generalna konzulata v Harkovu in Minsku, in izjavlja, da je pripravljena na kar najbolj prijateljski način urediti vprašanje opcije in reim- patricije v onih predelih Zveze, na katere se ne na- našajo odnosne klavzule riganske pogodbe.

Beleške.

Krompirjeva taktika v naši administraciji. Zagreb-ški «Morgen» je prinesel to le zanimivo sličico glede naše administracije: na manevrih se je razpostavila bojna črta ravno tik pred krompirjevo njivo. Prijezdi mimo general in je razkačen, ker se je četa slabo po- stavila. Poveljujoči častnik javi generalu, da ni šel z vojaštvom v krompir radi tega, ne, ker ni hotel napra- viti nepotrebne škode. General se zadre nad njim: «Vse eno, škoda sem, škoda tja . . . bojna črta v krompir!» Tako je zapovedal general in odjezdil. Za tem genera- lom pride drugi k bojni črti, ki je že v krompirju in zmerja poveljnika: «Jaz sem vendar strogo prepovedal vsako škodo na polju, vi ste pa s svojo četo v krom- pirju, marš ven iz krompirja.» Ta stara manevrska anekdota se skoro dan na dan ponavlja v naši upravi. Uradniški zakon je bil na primer skrpucan na bogzna koliko sejah ministrskega sveta, od vseh strani pri- striženi od raznih odborov in nato zopet predelan. Vse- učiliščne fakultete danes vlada ukine, jutri jih zopet vzpostavi. Na drugi strani treba zopet kako upravno vprašanje rešiti na politični način. Javnosti se mora pokazati, da je parcelacija nekaj resnega, a cele zadeve se morajo lotiti beograjski vladarji čisto na napačnem koncu. Glede parcelacije izdani ukaz se prekliča. Po preteku dobrega pol leta so se namreč na višjih mestih prepričali, da tako ne gre. «Uradni list» priobčuje pre- klic pred pol letom izdane naredbe. Sedaj smo radoved- ni, kako se bo obnesla izpeljana parcelacija Dalmacije in Bosne. Je že čitati po časopisju, kako so zadeli par- celatorji na nepremestljive težkoče. Pri parcelaciji je tolikanj upravnih problemov, ki se ne dajo rešiti in razvozlati z enostavno razdelitvijo aktov. Vlada še bo primorana marsikaj preklicati glede parcelacije, kar je že odredila, zapovedala in se žalibog že izvršuje. — Centralizacija je namreč administrativen in ne politi- čen problem, s katerim se postopa pri nas kot z bojno črto v in izven krompirja. Beograjski vladarji pač no- čejo uvideti velikanske razlike, ki je med vladanjem in upravljanjem. In baš radi pomanjkanja uvidevnosti te razlike vidimo na vseh koncih ter krajih naše uprave skoz in skoz pogrešeno krompirjevo taktiko.

V znamenju laži in prevare. Danes v povojni dobi, ko se je izpremenila vrednost mnogih materijelnih do- rin, se je epidemija izpremembe še bolj razširila na moralno stran družbe in pojedincev. Danes je pošten- jak-naivnež, požrtvovalen človek-budalo, idealist ve- ternjak, nasprotno pa sebičnež in grabežljivec — zdravi realist, intrigant in hinavec — dober politik itd. Sicer nam lahko vsakdo očita, da je tako bilo vedno na svetu, kar je tudi res, ampak bile so to samo izjeme, katerih se je vsakdo izogibal ter jih imenoval z njihovim pravim imenom in lastnostmi. Danes so pa take lastnosti ne- kaj vsakdanjega in celo posvečenega pri skoro vseh na- ših vodilnih osebah, povsod v javnem življenju sreču- jemo take ljudi. Danes nadomestuje resnico, iskrenost in krepost — laž, ki je prodrla že v vse plasti našega javnega življenja. Uvlačevanje laži v javne pojme, na- laganje samega sebe in bližnjega je prešlo iz privatnega življenja v javno, je postalo nekaka ideologija naše po- litike. Danes na polju politike, posebno notranje, vla- dajo in prevladujejo same laži in prevare. Kdor danes grmi na separatiste, jim preti in zahteva proti njim uvedbo vseh mogočih zakonov, je v resnici sam najbolj nevaren separatist; kdor pridiga edinstvo na vsa usta, ta v resnici tega jedinstva noče; kdor trdi da dela za sporazum, ta dela v resnici na to, da do sporazuma nikdar ne bi prišlo. Kdor se tolče po vrsih, češ, da je on edini pravi Jugoslovian in preti vsem drugim z bat- tino, ta ne samo, da ni bil nikdar niti polovičen Jugo- slovan, ampak uporablja jugoslovanstvo, da se v njega zarije radi osebnih interesov, ali pa da pod masko te lepe laži uspešno dela za hegemonijo enega dela, ali bolje rečeno ene kaste ljudstva nad ostalim narodom. Taka dvoličnost in prikritost postaja vedno bolj jasna javnosti, kar pa ga ne ovira, ker se poslužuje svoje po- sebne logike: treba se jim je prikrivati samo toliko časa, dokler ni njihovo delo končano, kaj jim potem, če jav- nost opazi njihovo umazanost. Zgodovina nam pri- poveduje, da je slična morala vladala koncem srednje- ga in začetkom novega veka. Toda takrat je ta sistem laži bil opravičljiv radi odnosov med posameznimi državami. Na eni strani lakavost in nasilnost moč- nejšega, na drugi strani pa še večja lakavost in zahrbt- nost slabjšega, da se upre nasilnosti. Da mi to meto- do uporabljamo v zunanji politiki, bi bilo oprostljivo, ker bi nam koristilo; nasprotno pa te metode nikakor niso na mestu v notranji politiki, ker še bolj zostrijo skrajno napeti položaj. Jednaki interesi, naša skupna korist nas morajo vezati skupaj pri vsakem načinu no- tranje ureditve. Do skupne države so nas privedli baš ti interesi, idealno duševni in materijelni. To skupnost vsi priznavajo, vsi jo hočejo, nekateri celo rožljajo s sabljo, da nam pokažejo, kako hočejo to skupnost braniti pred nami! Če pa to njihovo voljo natančneje pregled- damo, bomo takoj opazili, do kakega cilja ona vodi. Vsi dosedanja notranje politični odnosi in borba strank se razvijajo že od začetka s takim zavijanjem, kakor da hočejo razrušiti ono, kar drugače hočejo po svojem programu učvrstiti. Gospodujoča kasta v državi vidi svoje najhujše sovražnike v hrvatskem in sloven- skem delu naroda, ter gre v tej svoji zaslepljenosti tako daleč, da se teh «sovražnikov» bolj boji, kakor pa zu- nanjih. Samo tako se lahko razlaga njeno zavezništvo z narodnimi manjšinami, s Turki in Nemci. Tako po- stopanje je popolnoma naravno privedlo do držanja Slovencev in Hrvatov. Tega oni še niso uvideli, ampak še vedno vodijo zakulisno politiko prevar in laži in te se poslužujejo celo pri vprašanjih, ki koreninijo v te- melju našega jedinstva in od katerih zavisí v veliki me- ri naš obstoj in naša bodočnost. Ali vidimo kje v zgo- dovini vzgled, da se je na temelju laži in prevare po- stavilo kaj trajnega? Tega ni bilo nikoli in tudi ne bo! Zadnji čas je, da tudi mi prenehamo s tako nevarnim delom, ki je nevarno za naš obstoj ter začnemo s pod- vojenim delom na temelju resnice in iskrenosti. Oni pa, ki sedanjo politiko vodijo in katera se jim je zajedla v kri, morajo izginiti, da napravijo mesta resnim de- lavcem.

Dnevne novice.

Prošt Jurij Schabl. V ponedeljek, dne 17. decembra je umrl v Gradcu prošt, kanonik in župnik glavne mest- ne župnije pri Sv. Krvi v Gradcu Jurij Schabl, ki je znan bil tudi marsikateremu slovenskemu duhovniku. Rojen je bil v Kötlachu leta 1847, v duhovnika posvečen 31. julija 1870 in je služboval na večih župnijah, od 1. junija 1880 naprej na mestni prostiji, zadnje leto kot vikar. 1. junija je postal župnik in dekan v Voitsbergu od koder je bil 2. maja 1891 poklican za rektorja na ravno dozidano cerkev presv. Srca Jezusovega v Grad- cu. Tam je postal 1. novembra 1891 župnik in 1889, ko se je graška dekanijska razdelila, dekan izvenmestne žu- pnije. 1. septembra 1910 je sledil znanemu Jos. Früh- wirt kot prošt, naddekan, dekan in župnik pri Sv. Krvi, matici graškega mesta. — Bil je izredno izobra- žen moč in priljubljen povsod; znak temu, da je bil predsednik duhovskega obrambnega društva od nje- govega početka in predsednik «Priestervereina» in dr. društev. Osební velik prijatelj 26. aprila 1906 umrlega kazniškega kurata v Mariboru, Alojzija Svera (v znak posebnega prijateljstva je kurat Sver proštu Schablu zapustil znani križ, katerega je admiral Te- getthof leta 1869 svoji materi prinesel iz Jeruzalema, od admiralove matere pa je dobil ta biserni križ Sver) in pozneje kot župnik pri Presv. Srcu Jezusovem, po- sestnik vinograda v Počehovi pri Mariboru je prišel tudi večkrat v stik s slovenskimi duhovniki, s čim je izgubil precej ono znano ozkosrčnost nemških sobratov

proti Slovincem. Leta 1914 se je zanimal za uboge slo- venske duhovnike-mučenike ter ocitno obsojal znane- gonjo dr. Ude-ta in nekaterih drugih graških prenapet- nežev proti slovenski duhovščini. Mnogo je tudi poto- val in si tako svoje duševno obzorje razširjal. — Že delj časa je bolehal in skoraj dosegel 77 let. V Bogu počivaj, draga duša!

Instalacija. Od Sv. Trojice v Halozah se poroča: Sreda, 12. decembra je bil za našo faro dan veselja. Dobili smo po dolgem čakanju zopet svojega župnika v osebi vojaškega kurata g. Franca Jazbinsek. Komaj smo že pričakovali novega dušnega pastirja, da bo ure- dil s svojo odločnostjo vsa pereča vprašanja, zlasti go- spodarska, da tako prenehajo že skoro neljuba prere- kanja in neznosno razmerje med nadarbino in mino- ritskim samostanom. Slovesno instalacijo je izvršil za- vrški gospod dekan Podvinski, ki je pred nabitno polno cerkvijo opisal podobo «Dobrega pastirja». Ker je bila dosedaj naša župnja pod oskrbjo ptujskih patrov, je bila instalacija za nas nekaj čisto novega. Razven de- kanijske duhovščine so se slavnosti udeležili g. duh. svetnik p. Lacko in oo. minoriti iz Ptuja. Novemu go- spodu kličemo: Bog vas ohrani mnogo let pri nas, ki smo v teku treh let izgubili 4 župnike.

Liberalci na Tržaškem. Slovenci na Goriškem in v celem Primorju bijejo obupen boj za svoj obstanek proti italijanskemu fašizmu. Z vsemi sredstvi se pre- ganjajo peedinci, zlasti voditelji ljudstva so izpostav- ljeni največjim nevarnostim. Med slovenskimi voditel- ji zavzema odlično mesto Virgilij Šček, po poklicu du- hovnik. On je fašistom poseben trn v peti. Kakor po- roča «Mali List» v Trstu v svojem broju od 14. decem- bra, so fašisti prisilili italijanske oblasti, da so odre- dile hišno preiskavo pri g. Ščku. Ob tej priliki so pi- sali razni italijanski listi tole: Preiskava stanovanja poslanca Ščeka in drugih voditeljev panslaviističnega gibanja je v zvezi z mnogimi članki in noticami v «Goriški Straži», ki z nepojmljivo besnostjo in vztraj- nostjo napada in zaničuje državne institucije, tako da je vse to v oblastvih vzbudilo upravičeni sum, da gre gotovo za sodelovanje naših agitatorjev z voditelji ti- stega gibanja v Jugoslaviji, ki hoče anektirati te zem- lje. — V istem času, ko italijanske oblasti preganjajo poslanca Ščeka in ko mu fašisti pretijo, da mu bodo porinili bodalo v prsa, so slovenski liberalci mu padli za hrbet z ostudnim napadom na tržaškem listu «Edi- nost». Članki, ki jih je zlobna slovenska roka spisala v «Eidinosti» zoper slovenskega poslanca Ščeka, presegajo v laži, zahrbtnosti vse, tudi najbolj strupene spise libe- ralnih ljubljanskih listov v dobi najbolj zagrizene strankarske borbe. Zagrizenost slovenskega liberalizma v Trstu gre tako daleč, da je «Eidinost», ki je slovenske- ga poslanca grdo napadala, zaprla svoje predale za obrambo. Poslanec Šček je «Eidinosti» poslal dopis, v katerem se brani zoper napade, toda «Eidinost» tega spisa ni hotela objaviti. To ni samo nepošteno, mar- več za borbo slovenskega ljudstva nadevše škodljivo. To je dokaz, da so liberalci povsod enaki: v Ljubljani, v Mariboru in v Trstu. Narodnost nosijo v ustih, v srcih pa jim prebiva sebičnost.

Važno za župane! Popravite volilne imenike! Po- zakonu o volilnih imenikih morajo občinski uradi vsako leto v dobi od 1. do 31. januarja popraviti volil- ne imenike. Ta popravek se izvrši na ta način, da se vpišejo v volilni imenik osebe, ki imajo volilno pravico, a doslej še niso bile vpisane; na drugi strani pa se zo- pet črtajo iz imenika vsi oni, ki so tekom enega leta na ta ali oni način izgubili volilno pravico. Vojaki, ki so odslužili svoj rok, ali ga še bodo v dotičnem letu, se morajo vpisati v imenik. Občinski urad pa mora vsako popravilo volilnega imenika tudi podpreti z dokazi, ki so resnični in drži. Ako hoče župan upisati v imenik ka- kega novega volilca, mora zahtevati od njega: krstni in domovinski list. Župani, pregledjte zopet v zgoraj označeni dobi volilne imenike in jih popravite, ako se se izvršile v vaši občini kake izpremembe glede volilne upravičenosti posameznikov.

Iz gibanja orlovskega odseka v St. Ilju v Slov. gor. Pred mesci se je pri nas ustanovil orlovski odsek. Balt smo takrat, kako bo šla reč naprej. Pa naše bojazni so bile prazne. Nedeljo, dne 9. t. m. so se naši Orli in Orli- či pokazali prvokrat pred javnostjo. Bila je sicer prva prireditve, a strmeli smo po pravici nad nastopom telo- vadcev. V tem kratkem času so naši Orli in Orličci res veliko dosegli. Vsa čast jim! Ta neustrašen nastop Or- ličev, ti so že skoraj vsi imeli kroje. Te težke vaje Or- lov, ki so ji izvajali brez večjih hib. Bokserji so zaslu- žili gotovo prvo darilo. Zato pa je tudi sv. Miklavž, ki je prišel ta večer nalašč iz nebes, jih tako bogato po- daril. Nobenega ni krampus vzel. Nad nekaterimi je sicer rjovel, pa jih je moral pustiti. Blagajničarja je si- cer malo mrevaril, najbrž premalo nosi v blagajno. Le tako naprej fantje! Bil je prijeten večer, ki ostane vsem v lepem spominu. Še večkrat kaj takega.

Od severne meje. Iz Vertič poročajo: Naša občina je prideljena finančnemu oddelku na Plavcu. Tam pa- šuje kot starešina neki Rec, ki dela ljudem sitnosti, kjerkoli more. Kako «ljubeznivo» ta človek dela z ljudmi, kaže sledeči slučaj: Eden tukajšnjih posestni- kov je daroval polovnjak vina za nek dobrodelni na- men. Ker se je pa dotični preselil, je izročil vino dru- gemu posestniku v shrambo. Ko se je vino pretakalo, je bil navzoč tudi finančar Recovega oddelka. Tega se je vprašalo, kaj je za tak slučaj vse potrebno. On je odgovoril, da samo kontrolni list. Kontrolni list se je dobil in vino se je odpeljalo. In kaj stori sedaj gospod starešina Rec? Ker dotični, ki je vino sprejel v shram- bo, ni vedel, da mora sedaj še enkrat leteti k starešini in povedati, da je vino pri njem, za katerega je gospod

starešina že itak izdal kontrolni list in tako vedel, kam je šlo vino, ga je starešina Rec obsodil radi «tíhotapstva» na precejšnjo globo. Za ta «junaki» čin gotovo zasluži kak visok «orden». Če je pred dobrim letom truden potnik prišel v nemški Ernovž in se šel v gostilno okrepčat, ga je gostilničar pogostokrat vprašal, če hoče «jugoslovanski šniel». In ko je bil v neki gostilni v Ernovžu velik bal, so se vsi hvalili, da so na balu jedli samo jugoslovansko meso. In hudobni jeziki pravijo, da je to meso šlo čez mejo tam, kjer jo straži pazno oko gospoda Reca. Mi tega ne verjamemo, če je pa to res, potem je to dokaz, kako prebrisani so tíhotapei, da ukanijo samega gospoda Reca, ki ujame celo takega tíhotapca, ki pride k njemu po kontrolni list in pove, kdaj in kam bo vino odpeljal. Toliko za danes, če bo treba, pa še več. Šikanirati pa se mi ne damo tudi od gospoda Reca ne, naj pa ljudi pouči, saj ima zadosti stražnikov.

Prošnja slepcev. Slepce prosijo usmiljena srca, da se še v zadnjih dneh spomnijo nas, ki potrebujemo nujne pomoči usmiljenih src. Blizajo se božični prazniki, ki so najlepši v celim letu. Ako nam ne priskočijo na pomoč usmiljena srca, bomo mi najbednejši imeli prežalostne božične praznike. Prosimo za naše sotrpine in za nas, da se nas dobri ljudje usmilijo in nas obdarujejo po svoji moči. Vsak, tudi najmanjši dar bo hvaležno sprejet. To milodare prevzema za nas naše podporno društvo, katero ima svojo pisarno v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Preveč športa in politike. Vsi naši starejši pedagogi so resnega mnenja, da je upeljano po naših srednjih šolah veliko preveč športa ter politike. Žalostni znaki teh novotarjev se kažejo na vseh zavodih v slabem napredovanju. Kar se tiče slabih šolskih uspehov, pa med vsemi mesti prednjači Sarajevo. Sarajevska trgovska akademija je te dni končala prvi tečaj. Od 316 učencev jih je padlo preko 200. Kakor na trgovski akademiji je tudi po drugih sarajevskih šolah. Malo boljše uspehe je opaževati edino na ženski preparandiji v Sarajevu. Časopisje v Sarajevu piše na dolgo o teh pomisleka vrednih šolskih neuspehih in priznava odkrito, da je temu vzrok prevelik interes mladine za šport, politiko in brezbriznost staršev glede napredovanja otrok v šoli.

Dragi razbojniki. Ker v Črni gori še vedno ni miru pred razbojniki, ki postajajo vedno bolj predrzni, je sklenila vlada povišati cene na glave posameznih razbojnikov. Tako se bo plačalo onemu, ki razbojnika Savo Razpopoviča, Radivoja Ničevića in Mujo Bosoviča ubije, ujame, ali pa povzroči, da bo posamezni izmed njih ujet ali ubit, 100.000 dinarjev za vsakega teh razbojniških vodij. Drugi razbojniki so učenjenjeni po 30 tisoč dinarjev na glavo. Nagrade se bodo izplačale še istega dne, kadar bo razbojnik prijet ali ubit. Ti razbojniki predstavljajo znaten kapital — par milijonov dinarjev — toda Črnogroci imajo še večji strah pred nji mi, kakor pa pohlep po denarju.

Peš krog sveta. Te dni se je mudil v Zagrebu Heinrich Schäfer, ki potuje peš krog sveta. Sicer bi ne bilo potovanje krog sveta nič kaj posebno čudnega pri današnjih prometnih sredstvih, kakor so: ekspresni vlak, brzoparnik, letalo itd., a pri Schäferju gre za pešhojo! Pred dvema letoma je namreč sklenil Schäfer stavo s predsednikom «Training kluba Amerikan» iz Njujorka v Baden-Baden stavo, v kateri se je zavezal, da bo prepotoval v 6 letih vse kontinente in prehodil najmanj 55 tisoč km. Ako izpolni Schäfer pogoje stave, se mu bo izplačala svota 200 tisoč dolarjev. Schäfer potuje že 2 leti in je v tem času prehodil 21 tisoč km. Približna napravi na dan 40 km. V Zagreb je došel iz Italije, nato bo obiskal Beograd, Carigrad in se nato lotil potovanja po Afriki. Schäfer si piše dnevnik in je v stalnem stiku z nekaterimi večjimi nemškimi listi, v katerih priobčuje svoje vtise in doživljaje.

Hajduštvo v Bosni. Pred dobrim mesecem so v Bosni blizu postaje Jesenica razbojniki napadli potniški vlak. Navalili so kamen na progo, da bi vlak ustavili, toda hladokrvni strojevodja je zavozil preko kupa kamenja ter rešil potnike roparjev. Ti so za vlakom streljali ter ubili strojevodjo. Preiskava je ostala brezuspešna. Zadnje dni pa se je v bližini tega mesta zopet zgodil zločin. Umorjena sta bila gostilničar Tomo Kisičina in njegova žena. Orožniki so zasledili roparje s pomočjo policijskega psa, ker je eden izmed roparjev pozabil svojo kravato in žepni robc v gostilni. Zločin sta izvršila Stevan Bijelič in Džamo Pavlovič. Oba sta bila že večkrat kaznovana; iz njihovih družin so izšli že marsikateri slavni razbojniki. Pri preiskavi sta izpovedala, da sta v družbi par drugih tovarišev izvršila napad na vlak pri Jesenovcu, z namenom, da oropata potnike. Tovariši, ki so bili takrat z njima, so pobegnili v Črnogoro. Obadva pa imata na vesti še gotovo več umorov, katerih pa dosedaj še nista priznala.

Tovarno stekla misli zgraditi poseben konzorcij v Zaječarju ob bolgarski meji. V konzorciju je mnogo inozemskih, posebno čeških podjetnikov. Ta tovarna bo po sedanjih načrtih ena največjih ne samo v naši državi, ampak tudi v Evropi.

Nova knjiga. Učiteljski dom v Mariboru je založil «Narodne pravljice iz Prekmurja». Pravljice sta priredila Kontler in Kompoljski. Knjigo je dobiti pri založništvu in stane vezana 15, broširana pa 10 D.

Borojevičeva brošura «O vojni proti Italiji» in Gospodinjski koledar za leto 1924 dobite v podružnici Jugoslovanske Matice v Sodni ulici 23 (na vogalu). Uradne ure vsak delavnik od 15. do 17. ure. Tedaj lahko poravnate tudi svojo članarino.

Slovenci!

Vsi na manifestacijski protestni shod, ki ga skupno priredijo vse slovenske politične stranke in kulturne organizacije v Mariboru ob 11. uri dopoldne pri lepem vremenu na Slomškovem trgu pri stolnici, pri slabem vremenu pa v Narodnem domu.

Protestirati hočemo proti protežiranju Nemcev. Zato naj nikdo ne manjka!

Odbor vseh političnih strank in kulturnih organizacij.

Iz Maribora.

Tíhotapska družba. Oblasti so na sledu veliki tíhotapski družbi, ki je že dalje časa spravljala v državo razno monopolsko blago pod ponarejenimi monopolnimi trackovi. Te trackove je dala tíhotapska družba izdelovati nekje v Gradcu in njena organizacija je tako tajna, da se niti njeni člani ne poznajo s pravimi imeni. Sedaj so zaprli neko Terezijo Hubman in ta je izdala za svojega sokrivca nekega orožnika Dobnika. Preiskava je dosegla, da se pod tem imenom skriva bivši orožniški postajenačelnik v Št. Ilju Jožef Vrabel, ki živi sedaj kot posestnik ob meji. Pri njem so našli cel paket ponarejenih monopolnih trackov. Sledovi tíhotapstva so vodili tudi v Varaždin in Zagreb in aretirani so bili: dva trgovca, eden iz Zagreba, drugi pa iz Varaždina, ter neki trgovski potnik.

Lovske nesreče. V nedeljo je bil lov v Št. Petru pri Mariboru. Večja družba lovcev je gonila zajce in ko je menda zadnji zajec tekel skozi krog lovcev, so vsi streljali za njim in v lovski strasti in pa najbrž tudi radi tega, ker je lova in seveda tudi pijače bilo že preveč, je eden zadel mesto zajca — mladega fanta-gonjača v glavo. Težko ranjenega gonjača so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer bo najbrž umrl, krivec njegove nesreče se še pa ni ugotovil, ker so vsi lovci streljali in se nobeden ne bo zavedal, da je oddal za človeka smrtonosni strel. — V Jarenini pri Mariboru so te dni pokopali mladega učitelja in posestnika Skrbniškega, ki je tudi žrtev lovске nesreče. Gre doč iz lova, se je z nabito puško mudil kratek čas v gostilni. Ko je plačeval ter se poslavljajal od znancev, mu je prislonsjena puška padla, udarila ob mizo in ko jo je hotel prestreči, se je tako nesrečno sprožila, da mu je šel strel skozi glavo ter ga na mestu usmrtil.

Blagoslovitev nove zastave. V nedeljo, dne 30. dec. se vrši slovesno blagoslovljenje nove zastave Katoliškega izobraževalnega društva v Krčevini. Spored: ob pol 9. do 9. ure zbiranje društvnikov in povabljenih društev v gostilni g. Prinčiča pri Treh ribnikih, ako bo lepo vreme; v slučaju slabega vremena pa se zberejo na samostanskem hodniku od 9. do četrta na 10. ure. Ob 9. oziroma pol 10. odhod v baziliko Matere Milosti. Nato blagoslovitev zastave, govor s slovesno sv. mašo za vse žive in pokojne društvnike. Ob pol 5. uri slavnostna prireditev v Narodnem domu z govorom in igro: «V Ljubljano jo dajmo». Sodeluje godba katoliške omladine. Vsi prijatelji katoliškega gibanja se uljudno vabijo. — Prvo nedeljo meseca januarja ima omenjeno društvo občni zbor, h kateremu se vsi člani vabijo, da se postavijo zopet nove smernice izvrstno delujočega društva.

Božičnica katoliške omladine. Na Novega leta dan priredi Katoliška omladina božičnico v Narodnem domu ob 6. uri zvečer. Vsled pestrosti sporeda se vsi prijatelji društva vabijo.

Katoliško pomočniško društvo v Mariboru priredi svojo običajno letno slovesnost dne 26. t. m. na Stefanovo, točno ob petih popoldne v svojih prostorih v Lekarniški ulici št. 6. Uprizorili se bodo dve lepi enodejanki: Tolstojeva «Kjer ljubezen, tam Bog» in Braccojev «Satan». Vsi društveni prijatelji so na prireditev iskreno povabljeni!

Strokovna zadruga brivcev, frizerjev itd. v Mariboru slavnemu občinstvu vljudno naznanja, da so brivnice, kakor tudi damski česalni saloni v nedeljo pred prazniki dopoldne do 12. ure odprte, ravno tako na Božič, na Stefanovo pa ostanejo cel dan zaprte.

Novo pevsko društvo. V Studencih pri Mariboru se je ustanovilo delavsko pevsko društvo «Enakost», katero je tudi oblast že potrdila. Pevovodja je g. Križman Josip, učitelj v Studencih. Društvo priredi svoj prvi koncert dne 26. t. m. (na dan sv. Stefana) v prostorih gostilne Senica v Studencih. Začetek ob 5. uri popoldne.

Plesni venček kolesarskega društva «Edelweis» se vrši v soboto, dne 12. januarja 1924 v Götzovi dvorani. Kakor se vidi iz predpriprav, obeta biti ples eden najlepših v letošnjem predpustu. Da ne bo dvorana prenapolnjena, bo stop dovoljen samo z vstopnico glasečo se na ime povabljenca. Vabila se bodo razposlala v kratkem času; če pa kdo slučajno ne bi dobil vabila, naj to javi gospodu Ivanu Sachs ali pa pri hotelirju g. Halbwidlu.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

81

In Margareta je čutila, kako je dvignil njeno onemoglo roko k svojim tenkim ustnicam —

Prizor je bil smešen, pa obenem tragičen — Ubo-ga, izmučena ženska, potrta, obupana, polnezvestna — in pred njo njen smrtni sovražnik, ki ji je v odurno žaljivi galantnosti poljubljal roko —

Zavest jo je zapuščala, povoj okrog ust jo je dušil, njeno do skrajnosti utrujeno telo, ki ga je le še razburjenje držalo po koncu, je odjenjalo, brezup jo je zagnil, ni videla več ničesar, ni slišala več —

Krepke roke so jo dvignile od tal. Izgubila je zavest —

XXVIII.

UJETNICA.

Ko se je Margareta zbudila, je čutila, da leži na vojaškem plašču, z glavo naslonjena na skalo. Spodaj nekje je udarjalo morje ob pečine. Mesec se je skrtil, tema je bila.

Blizu nje so se šepetaje pogovarjali.

«Štirje so v koči», je pravil nekdo. «Pri ognju sede in mirno čakajo.»

«Koliko je ura?»

«Dve bo.»

«Jadrnica —?»

«Je angleška. Tri kilometre je oddaljena od obale. Čolna ni videti.»

«Ljudje so dobro skriti v zasedi?»

«Da, državljani!»

«Ne smejo se ganiti!»

«Ne bodo se ganili, dokler ne pride dolgi Anglež. Šele ko bo v koči, bodo planili.»

«Dobro! — In gospa?»

«Je še nezvestna, se zdi. Tamle blizu vas leži.»

«In žid?»

«Zvezal sem ga in mu zamašil usta. Ne more se ganiti, niti vpiti.»

«Dobro! Imejte puške pripravljene! Pojdite nazaj na svoje mesto h kočli!»

Margareta je čula, kako je Desgas — on je bil — oprezno in počasi odlezel. In nato so se dolgi, suhi prsti oklenili njenih rok in jih držali kakor v kleščah.

«Preden vam odvežem robec od vaših lepih ust, plemenita gospa», ji je šepetal na uho Chauvelin, «vas moram nekoliko posvariti. — Ne vem sicer, kako sem zaslužil veliko čast, da ste me spremljali čez «Rokave» in semkaj v tole samotno pokrajino, pa zdi se mi, da moji skromni osebnosti ne velja vaša izredna ljubeznivost —. Ne bom se menda preveč motil, če sumim, da bi utegnil svarilen glas iz vaših lepih ust ob dani priliki splašiti zvitega lisjaka, na katerega tule čakamo —.»

Nekoliko je pomolčal in kosecni prsti so se še tesneje oklenili njenega zapestja.

Šepetaje je nadaljeval:

«V koči tamle, če se čisto ne motim, čaka vaš brat Armand Just in z njim izdajalski Tournay in še dva človeka take vrste, čakajo na skrivnostnega rešitelja, ki je toliko časa sem vodil za nos republikansko vladu, — na «Dušico». Ni dvoma, če zakričite, če počit strel, če nastane nemir, ni dvoma, pravim, da bodo iste dolge noge, ki so skrivnostno «Dušico» prinesle sem, prav tako naglo spet odnesle «Dušico» kam na varno. In ves naš trud bo zaman —. Na voljo pa vam je dano, da osvobodite svojega brata Armanda in odidete še nocoj na Angleško ali kamorkoli vam je ljubo —.»

Margareta ni mogla govoriti, usta so ji bila zavezana. Pa Chauvelin tudi ni čakal na njen odgovor. Hladno je nadaljeval:

«Čisto preprosto in enostavno je, lepa gospa, kar zahtevam od vas!»

«Kaj zahtevate?» so vprašale njene oči. Roke so se ji tresle.

«Ostanite tukaj, na temle mestu, ne zinite besedice, dokler vam jaz ne dovolim! Mislim, da boste ubogali —. Kajti če zakričite, ne, če le samo glas date od sebe ali se ganete, bodo moji ljudje — trideset jih je skritih tod okoli — planili v kočjo in pred vašimi očmi, na moje povelje ustrelili Armanda, Tournayja in kar jih je še v koči —.»

Z grozo je poslušala Margareta.

Ze v drugič jo je postavil neusmiljeni Chauvelin pred svoj kruti ali — ali! Topot je bila izbira tisočkrat strašnejša —.

Pred par dnevi, v tisti usodni noči na plesu lorda Grenville je morala izbirati med Armandom in med plemenitim, neznanim junakom, nocoj pa naj bi molče gledala, kako bodo ujeli njenega soproga — ali pa naj bi dala s svarilnim vzklikom znamenje, da ustrele njene brata in tri druge nedolžne žrtve —.

(Dalje prihodnjič).

Spominjajte se Dijaške večerje!

ENKRAT

za vselej se Vam priporoča
samo veletrgovina R. Ster-
mecki, Celje, ako hočete res
dobro in po ceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke
za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene
jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in
sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgov-
ci en gros-cene. 536

Pojasnilo.

Podpisani tem potom objasnjujem vsem meščanom
mesta Slov. Bistrica, da vesti, katere se širijo o mojih dru-
žinskih razmerah, niso resnične, ker se takšne reči v mo-
jem družinskem krogu ne dogajajo.

Varaždin, dne 17. XII. 1923.

759

Adolf Trunkl, kol. pom.

Utemeljeno god. 1892.

Oblasno dozv. Izvestovnica za trgovlavl i obrt

Viktor Selinger i sin

Zagreb, Illica 25/II.

Telefon br. 16—43

Naslov za brzojave: Regniles.

Izveščuje najbrže i najsavjesnije o bankama, poduze-
ćima, tvrtkama i obrtnicama cijele države SHS, te oni-
ma nasljednih država bivše Austro-ugarske monar-
hije, uz najumjerenije pristojbe. 465 5—1

Razpoloženo najboljim preporukama.

Čajno maslo

nudijo v vsaki množini po 70 dinarjev

ZDRUŽENE MLEKARNE D. D. V LJUBLJANI.

VRVARNA**IVAN N. ADAMIČ**

Maribor, Vetrinjska 20

Izdeluje vrvi za stavbe, zvonove, studence,
perilo, mlinske oprti, motvoz, štrange, uzde itd.

Zamenja izgotovljene vrvi za predivo!

SALAMA

prvovrstna
ново blago
povsem zrelo

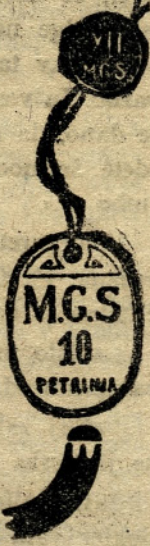
se dobi povsod.

Prva hrvatska tvornica salama,
prek. jonega mesa in masti

M. Gavrilović sinovi d. d.
Petrinja.

Generalno zastopstvo za
Slovenijo:

R. BUNC,
Ljubljana—Celje—Maribor.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Najlepše božično darilo so
: štampilje :

iz kaučuka, v vsakovrstni izpeljavi, ki jih izdeluje v
najkrajšem času, v potrebi v 24 urah

F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova cesta 45.
(nasproti glavnemu kolodvoru).

Istotam se dobijo blazinice in mazila v vseh barvah,
v vseh velikostih, posebno primerne za trgovce, društva,
in pisarne. — Nadalje numerirane, šablone, pečati ter
vsakovrstne napisne tablice na pločevini in emajlu. —
Zahtevajte cenike zastonj.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ekonom z večletno prakso, oženjen, želi s 1. marcem 1.
1924 premeniti službo na kakšno večje posestvo ali
pa tudi k vinogradom. Naslov v upravi lista. 744

Večletni zadružni uradnik, popolnoma samostojen knjigo-
vodja, išče stalnega mesta kot knjigovodja ali tajnik
pri večji hranilnici, posojilnici ali kakšni drugi zdru-
gi. Ponudbe prosi pod »Trezen« na upravo »Straže«
pod številko 745. 745 2—1

Lepo vinogradno posestvo v Halozah z gospodsko hišo,
veliko kletjo, okoli štiri orale vinograda itd. se z in-
ventarjem vred takoj proda. Ponudbe pod »Vinograd«
na upravo lista. 749 2—1

Išče se izurjen žagar za ve-
necijansko žago. Obširne po-
nudbe na tov. stolov, Poljča-
ne. 755 2—1

Posteljne odeje (koltri) v
raznih barvah in kakovosti
se dobijo po zelo nizki ceni
pri Franjo Majer-ju, Mari-
bor, Glavni trg 9. 589

Preje ko kupite obutev, si oglejte

KARO čevlje

pri tvrdki

Dragotin Roglič,

Maribor, Koroška cesta 19.

Na zalogi so stalno vse vrste
čevljev posebno za zimo pripravno
blago kakor: gojzerci, spehjalni
lovski in športni čevlji i t. d.

Vse se izdelava v lastni delav-
nici z ročnim delom.

Božični in novoletni popust
10% do 10. januarja 1924.

Nepremočljivo blago za pele-
rine in pristni tirolski lodni
se po nizki ceni prodajajo
pri Franjo Majer-ju, Mari-
bor, Glavni trg 9. 590

Lepe zobe

ima le, kdor rabi

„ITO“-kremo.

Zimsko perilo, barhenti za
obleke, barhenti in flanela za
zimsko perilo, velika izbira
sukna, kamgarna, ševijota
itd. za moške in ženske ob-
leke, koce, odeje, slamnjače,
itd. itd. Vse to kupiš ugodno
v manufakturni trgovini Fr.
Majer, Maribor, Glavni trg
št. 9. 591

Haló! Haló!

Vedite, da kupite razno
manufakturno in razno dru-
go blago, kakor tudi volnena
in svilna mlinska sita najce-
neje v trgovini

MARTIN SUMER, Konjice.
Slovenija. 737 50—1

„MANA“

tovarna kandič d. z o. z.

glavna zaloga:

Maribor, Stolna ulica 4.

Priporoča vse vrste bonbonov,
pečiva in čokoade po najnižjih
tovarniških cenah.

Na drobno! Na debelo!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trbovelski premog

kupite najceneje pri M. KOŠAK, Aleksandrova cesta
št. 35, telefon št. 375. 736 3—1

10 odstotkov znižane cene!

Velika zaloga vsakovrstnih čevljev. Cene so znižane
radi premenjave lokala.

Karol Jarčič.

741 MARIBOR, GOSPOSKA ULICA št. 37. 3—1

Potrji globoke žalosti naznanjamo prežalost-
no vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, atek,
sin, brat, zet in svak, gospod

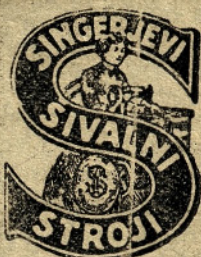
Vladimir Skebinšek,
učitelj in posestnik,

v torek, dne 18. t. m., v 25. letu svoje starosti
nenadoma preminul.

Pogreb se vrši dne 20. XII. t. l. ob 10. uri
dopoldne.

Jarenina, dne 18. XII. 1923.

Zaljujoči ostali.

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.
Filialka: Maribor, Solška ulica št. 2.

Okasion! Božična prodaja.

Tvrdka M. BIDJUC, Maribor, Aleksandrova c 28

prodaja za božično sezijo vsakovrstno novodošlo modno in manufakturno blago

po znižani ceni

volneno blago za obleke in bluze, velourje, flauše in angleško blago za kostume
in plašče, Baržun, Sealskin peluche, Bibrete, Astrachan, svileni blago, Triko
modne barve za dnevne in večerne obleke, Triko kostume, jopice, jumperje,
zimsko perilo, nogavice, rokavice itd.

Okasion za 100 din. 3 metre 114 cm široko brnako blago
za kompletno obleko.

Primerno božično darilo!

Vsako nedeljo razstava novosti!

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno ma-
nufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Najprikladnejše in koristno božično in novoletno darilo je

SINGER šivalni stroj kakor
SINGER električni motor

za vse Singer šivalne stroje.

Motori na osemndnevno poskušnjo!

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Maribor,
Solška ulica 2.

Odgovorni urednik: Vlado Pušenjak.

Izdaja konzorcij »Straže«